Դ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1039 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 23 ՅՈՒՆԻՍ 1887 — (Ն. Տ.) 5 ՅՈՒԼԻՍ 1887 — 14 ՇԻՎԱԼ 1304

20 ՓԱՐԱ (Յ'ՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ)

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳԻՐ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-Խան

Direction du Journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ԳՈՒՂԱԳՐԱՒՈՐԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ (Յ'ՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ)

ՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ Համար Տարեկան	դահեկան արծաթ		160
» » Վեցամսեայ	»	»	80
» » Եռամսեայ	»	»	40
Գաւառաց եւ տեղական Թղթատարով տարեկան	»	»	240
Գաւառաց Համար եւ տեղական Թղթատարով Վեցամսեայ	»	»	120
Օտար երկիրներ տարեկան	ֆրանք		58
» » Վեցամսեայ	»		26

Դուրս ղրկուած լրագրաց ճամբու ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է։ Խմբագրութեանս ղրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չառնուիր.

Les annonces sont reçues à l'Eastern Agency place Karakeuy Deirmen Han Constantinople

Կ. ՊՈԼԻՍ, 22 ՅՈՒՆԻՍ, 1887

ԵՐԵԿԻ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(ՅՈՒՆԻՍ 27ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ 2 ՅՈՒԼԻՍ.)

Վիեննա, 28 յունիս.

Պելկրատէ կը ծանուցուի թէ Միլան Թագաւորին դէմ ո՛և է չարժում չկայ Երկրին մէջ, և անհիմն է Ն. Վեհափառութեան մօտալուտ գահընկեցութեան լուրը։

—Բուխարէստ, 28 յունիս.

Աւստրիոյ գահաժառանգ Ռիւտոլֆ իշխանն և իշխանուհին, որք այցելութիւն մը կ'ընեն աւստրական Բոլոնիոյ, նահանգին սահմանագլուխն մինչեւ ատ ջերմագին համակրանաց ցոյցերով ընդունուեցան։ Քաղաքին լուսաւորութեան համար մեծ պատրաստութիւնք կը կատարուին։

—Սոֆիա, 29 յունիս.

Փիլիպէի քաղաքապետն հացկերոյթ տուաւ ինամակալ Պ. Սդամպուլովի և Գնդ. Մուդքուրովի։ Պատասխանելով Քաղաքապետին, որ շնորհակալութիւն կը յայտնէր Խնամակալներուն հայրենասիրական անձնուիրութեան համար, Պ. Սդամպուլով ըսաւ թէ տագնապին վերջը մօտ է, և Կառավարութիւնն որոշած է Մեծ Սոպրանյէին առաջարկել ընտրելի մը որ պիտի գոհացնէ ամեն պահանջեալ պայմանները։

—Բէռլէ, 29 յունիս.

Ալզաս-Լոռէնի ոստիկանութիւնն հրամայեց որ գինետանց, ճաշարանաց և պանդոկաց վրայ գտնուող բոլոր ֆրանսերէն արձանագրութիւնք ջնջուին, և գերմաներէն արձանագրութիւնք միայն դրուին։ Եւ սակայն, Դերմանիոյ ամենափոքր քաղաքն իսկ ունի գէթ մէկ հատ հանրային հաստատութիւն՝ ֆրանսական արձանագրութեամբ։

—Բէրլին, 28 յունիս.

Լայբէֆիկի եղեռնադատ Գերագոյն Ատենին արտասանած վճռոյն կը պատասխանէ Ֆրանսայի Խորհրդարանին անդամց մէկ մասն, օրինագիծ մը մատուցանելով Երեսփ. Ժողովոյն, տրամադրող թէ, «Ի Ֆրանսա բնակող, կամ Ֆրանսացիներու քով ծառայող ամեն օտարազգի, որ անդամ է օտար երկրի կազմեալ ընկերութեան մը, որոյ նը-մը մէջ պատկան է ՀԱՍ հասցնել Ֆրանսայի երկրային ամբողջութեան և շահերուն, այնպիսի օտարազգի մը՝ պիտի ենթարկի երեք ամիսէն մինչեւ երկու տարուոյ բանտարկութեան և 50 ֆր.էն մինչեւ 1,000 ֆր.ի տուգանաց։ Դատապարտեալ օտարազգին պիտի արտաքսուի Ֆրանսայէն՝ պատիժը կրելէ ետքն։ Եթէ յանցանքը կրկնէ, պիտի բանտարկուի բերդի մը մէջ։»

—Պերլին, 30 յունիս.

Լրագրերը կը գրեն թէ օտարազգեաց և մանաւանդ Գերմանացի նկատմամբ ֆրանսական Կառավարութեան ձեռք առնուլ առաջադրած միջոցները գէշ տպաւորութիւն կ'ընեն։— (Զարմանալի է այս։ Ֆրանսա ուրիշ բան չը-ներ բայց եթէ կ'ընդօրինակէ Պիզմարք Իշխանին ընթացքն Ալզաս-Լոռէնի մէջ ընակեալ ֆրանսացի հպատակաց Ն-կատմամբ։ Բանէ որ սոքա բերդարգելութեան կը դատապարտուին որովհետեւ անդամ են Ֆրանսայի հայրենասիրական ընկերութեան մը, Բարլէի Կառավարութիւնն եւս կը խնդրէ Խորհրդարանէն՝ օրէնք մը հաստատել որով Ֆրանսայի մէջ բնակող Գերմանք պիտի բանտարկուին եթէ ապացուցուի թէ անդամ են Ֆրանսայի դէմ ուղղեալ հայրենասիրական ընկերութեան մը։ Այսպիսի ընկերութիւնք չատ կան Գերմանիոյ մէջ, և Ֆրանսայի հիւրընկալութիւնը վայելող չատ Գերմանք անդամ են անոնց։ Ակն ընդ ական, ատամն ընդ ատամն, այս քաղաքականութեան ահա կը սկսի հետեւիլ Ֆրանսայի Կառավարութիւնն, հանրային կարծեաց ճնշման ներքեւ։ Ասերկրպտելի կը համարուի թէ Ֆրանսական Խորհրդարանը պիտի քուէարկէ այս մասը օրէնք մը։)

—Պէլգրատ, 1 յուլիս.

Պ. Ռիսդիչ շրջաբերական մ'ուղղեց Սերպիոյ դեսպաններուն, որով կը պարզէ Նախարարական փոփոխման պատճառները, որք լոկ ներքին են։ Բնաւ տարակոյս չկայ թէ Սերպիա ան կեղծապէս փափաքող է բարւոք յարաբերութիւններ մշակելու ամեն Տէրութեանց հետ։ Սերպիա կռուայոյզ դեր մը պէտք չէ ստանձնէ, այլ նպաստէ խաղաղութեան հաստատման Պալքանեան թերակղզւոյն մէջ, որպէս զի անհաշուելի ձախողուածներէ ազատ կարենայ մնալ ինքն իսկ։ Ասոնք են աւասիկ Սերպիոյ Նախարարապետին քաղաքական դաւանութիւնը։

—Հռոմ, 2 յուլիս.

Ուժգնագոյն Թագաւորն այցելութեան գնաց Նախարարապետ Պ. Տէրբէդիսի բնակարանը։ Պ. Տէրբէդիս ապաքինելու վրայ է։ Ն. Վեհափառութիւն ժամ մը կեցաւ իւր Նախարարապետին քով։

—Լոնտոն, 2 յուլիս.

Քոպուրկի Իշխանն ըսեր է Տեյլ Նիւ-ի թղթակցին որ եթէ Պուլկարք իրենն առաջարկեն իշխանական Թագը, լրջօրէն պիտի խորհի։ Ծանուցանելով թէ ի մտոյ պիտի երթայ Անգլիա, Իշխանն ամբասաներ է Անգլիան թէ մոնդաւոր թշնամի մը եղած է Պաղէնպէրկի Իշխանին, որոյ բոլոր դժբախտութիւնը Անգլիոյ գէշ խրատներուն հետեւանքն են։

—Լոնտոն, 29 յունիս.

Այս օրերս կը սկսի երկրորդ և աւելի հեռաբերբաշարժ դատաստան մը Լայբէֆիկի եղեռնադատ Գերագոյն Ատենին առջեւ։ Պարոնայք Քիան, Կրէպերգ և Երհարդ կ'ամբաստանուին թէ ֆրանսական կառավարութեան հաղորդած են գերմանական ամրութեանց յատակագծեր և ուրիշ զինուորական թուղթեր։ Ի սկզբան Պ. Շնէպլէ եւս (Բանեի ֆրանսացի ոստիկանապետը) պիտի հանուէր այս Ատենին առջեւ։ Բայց քանի որ ձերբակալումն անվաւեր էր, արձակուեցաւ, և այս Ատենն յատուկ օրէնքով, անոր առջեւ մարդ չի դատուիր ի բացակայութեան։ Ցիշեալ երեք Ալզաս-Լոռենցւոց դատապարտումն եւս անխուսափելի է։

Ազգային պահպանութեան դժնդակ կռիւ մը մղելու վրայ են Գերմանաց դէմ Լեհք Բոզէնի։ Բրուսիական Բոլոնիացիք մի քանի տարի առաջ արկդ մը հաստատած էին, որոյ նպատակն է մաքառիլ բոլոնական կալուածներուն Գերմանաց կողմէ գնման դէմ։ Ցաւոնի է թէ Պիզմարք Իշխանն եւս գերման գաղթականաց տրամադրութեան ներքեւ դնել տուաւ բաւական կարեւոր գումարներ՝ Լեհերուն կալուածները գնելու համար։ Ցարդ ամեն աճուրդներու մէջ Կառավարութիւնն յաղթական ելած էր, և վերջերս 15,700 կալ տարածութեամբ ազնուապետական վեց կոսը կալուածներ պարունակող ընդարձակ հողի մը Բրուսիացի պահպանողական Երեսփոխանի մը կողմէ ստացումը խորին սրտայուզութիւն պատճառած էր ի Բոզէն։ Այս հող կը պատկանէր Կոմս Ցովսէփ Զարնեսքիի, որոյ հարն երբեմն բանտարկուած էր գերմանականացման դիմադրելուն համար, և որդին ալ եղած էր բոլոնական արկեղ հաստատման հեղինակներէն մին։ Բայց այս անգամ բոլոնական արկղն յաղթանակ տարաւ կառավարական արկեղ վրայ, որոյ մրցմանն հակառակ յաջողեցաւ գնել ի վաճառ հանուած երկու լեհական ընդարձակ կալուածներ։ Օտարաբնակ Լեհաց և դեռ եւս հայրենի հողին վրայ բնակող լեհ ազնուականութեան մէջեւ համաձայնութիւն մը գոյացեր է՝ կարեւոր գումարներ ժողովելով և դրամագլուխները միացնելով թող չպալու որ լեհական հողեր՝ երբ ի վաճառ հանուին՝ դնուին Գերմանաց կողմէ։ Լեհք կը հաստատեն թէ Բրուսիոյ Կառավարութեան նպատակն է Լեհերը տակաւ փարել հայրենի հողէն, բրուսիական Բոլոնիոյ բոլոր տրամադրելի հողերը գնելով և բաշխելով գերման գաղթականաց։ Այս նպատակին իրագործման ըստ կարի դիմադրել որոշած են Բոլոնացիք։

Ադժոէրիանի մէջ ծանր անկարգութիւնք պատահեցան։ Ռուս ամբոխն յարձակեցաւ պարսիկ վաճառականաց վրայ, որոց խանութներն ալար առաւ, և ձեռնարկեց խորտակել անոնց տուները։ Խաղախները, թէեւ ուշ հասան, յաջողեցան բարեկարգութիւնը վերահաստատել։ Շատ մը մարդիկ վիրաւորեցան, և Պարսիկք ոմանք սպաննեցան։ Խռովութեանց չարժառիթն եղած էր սուտ զրոյց մը թէ պարսիկ վաճառական մը ապաներ է ռուս տղայ մը և ծածկեր է մարմնին։ Աւելի քան հարիւր անձինք ձերբակալեցան։

—Խաղախները գործ կը տեսնեն Հապէշներուն մէջ։ Ռաս-Ալուլա, Հապէշաց սպարապետն, Յովհան Թագաւորին ներկայացած խաղաղական պատգամաւորութեան անդամներուն պաշտօն տուած է կրթելու հապէշական մանկաբանութիւն, և մանաւանդ քանի մը բաջավարժ գունդեր-կազմելու՝ Իտալացւոց դէմ պատերազմելու համար։

—Պ. կաթիկով, պաշտօնական ծանօթութեանց վրայ յենլով, կը յայտարարէ Մոսքվայի Վէդոմոսթիի մէջ թէ Ռուսիա ունի 804,000 գործօն զօրք. նաև 1 միլիոն 600,000 զօրք պահեստի, և 2 միլիոն 160,000 զօրք, երկրային բանակին առաջին մասն, որ կ'ընէ 4,500,000 զօրք, (չորս ու կէս միլիոն), առանց հաշուելու անկանոն զօրաց գունդերն, որք յոյժ կարեւոր տարբ մ'են։ Պահեստի զօրաց թիւը կարելի է մինչեւ իսկ կրկնապատկել, զինուորական ծառայութեան պայմանագրին հինգ տարիէն երեք տարուոյ իջեցնելով։ Այս պայմանաց մէջ, կ'ըսէ Պ. կաթիկով, ռուս Կառավարութիւնը կարող է դիմադրել ո՛և է Տէրութեանց հակառուս մէկ դաշնակցութեան։

—Պերլինէ կը հեռագրուի թէ ֆրանսօ-ռուս ներդաշնակ քաղաքականութեան գտած յաջողութիւնը բուռն դժգոհութեամբ կը դիտուի Դերմանիոյ կառավարական ակմբոց մէջ։

—Զրոյց կայ թէ Միլան Թագաւորին Վիէննա երթալը վերաբերութիւն ունի եղեր իւր Պուլկարիոյ Իշխան ընտրուելու հաւանականութեան։ Ի Պուլկար հայրենասէրք կը տածեն այսպիսի խորհուրդ մը։

—Վերջին լուրեր հաւանական կը ցուցնեն թէ Բոպուրկ-Կոթայի Ֆերտինանտ Իշխանն, աւտրացի սպան, ընդունի Պուլկարիոյ Իշխանութիւնը։

—Գերման լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Բ. Դուքը Բիլի մօտ Կաարտրնի գերմանական նաւային ընկերութեան ապարած է չինութիւնն երկոտասան մարտանաւերու, որոց մին լրատար շոգենաւ, մին մեծ և մին փոքր թորփիլայոյզ շոգենաւ, և ենն Թորփիլանաւ։

—Երեկի Օբզերվեր Աւէնինգ Լոնտոնի լրագրերէն առած է հետեւեալ հատուածն. «Երեսփ. Ժողովոյն մէջ, յունիս 28ին, արտաբին գործոց խորհրդական Սըր Ճէյմս Ֆերկիւսըն, եգիպտական Պայմանագրոյն վիճակին նկատմամբ Տքդ. Քամբրոնի և Պ. Բանիպէրի հարցման պատասխանելով, յայտարարեց թէ անգլ. Կառավարութեան ո՛և է տեղեկութիւն չէ տրուած վերաբերմամբ կարեւոր ծանուցագրոյ մը, զոր ֆրանսական Կառավարութիւնը մատուցեր է Բ. Դրան՝ սա խմաստով թէ «Ֆրանսայի Կառավարութիւնը վերջնապէս որոշած է չընդունիլ այն կացութիւն որում պիտի ենթարկի Ֆրանսա՝ եթէ վաւերացուի անգլօ-թուրք եգիպտական Պայմանագիրը։» Սըր Ճ. Ֆերկիւսըն, ծանուցանելէ յետոյ թէ Կառավարութիւնը պաշտօնական տեղեկութիւն չունի Ֆրանսայի սոյն ձեռնարկին նկատմամբ, հերքեց Պ. Բոնիպէրի հնութագրութիւնը թէ սոյն Պայմանագրոյ պատճառաւ Անգլիա պատերազմի կրնայ բռնուիլ ո՛և է Տէրութեան հետ։» — Ինչպէս Օբզերվեր եւս կը ծանուցանէր երէկ, Բ. Դուքն, եգիպտական Պայմանագրոյն վաւերացումէն առաջ, դեռ եւս կը խորհի այս կարեւոր խնդրոյ վրայ, եւ շաբաթ աւուր նախարարական խորհուրդն եւս զբաղած էր այս խնդրով միայն։

—Թագուհւոյն Յոբելեանին առթիւ Անգլիոյ Թագաւորական պալատան մէջ տրուած հացկերոյթք բացառիկ չքեղութիւն մ'ունէին, որովհետեւ գործածուած սպասք Անգլիոյ Թագաւորաց յատուկ էին սպասներն են, որք խնամով կը պահուին Ուինտսորի պալատան մէջ, և որոց արժէքն երկու միլիոն անգլիական ոսկիէ պակաս չի հաւուիր։ Միայն ձօրճ Դ. Թագաւորին ժամանակէն մնացած սեղանի սպասները կը բաւեն 130 հրաւիրելոց, եւ ամենքն ալ հաճակ ոսկի են։

—Միլան Թագաւորին և Նաթալի Թագուհւոյն միջեւ ծագած հակառակութիւնն ան աստիճանի հասած է որ Թագաւորն որոշած է թող չտալ իւր կինոջ որ վերադառնայ Պելկրատ, կամ մնէ Սերպիոյ ո՛և է կողմը։ Թագաւորը խնդրեր է Պ. Ռիսդիչէ՝ այս նը-պատակաւ հարկաւոր միջոցները ձեռք առնուլ։ Եթէ Նախարարապետը զլանայ իւր գործակցութիւն, կը կարծուի թէ Նախարարական նոր փոփոխում մը տեղի պիտի ունենայ Պելկրատի մէջ։

—(Անցեալները Խոչան խնդրոյ մը վերագրուած էր Սերպիոյ Նախարարական փոփոխումն. եւ տրուած բացատրութիւնն անհաւանական չէր. զի քանի որ Աւստրօ-Հունգարիա արգելք կը յարուցանէր Սերպերուն խոզի վաճառականութեան, որ անոնց ապրուստի գլխաւոր միջոցներէն է, հաւանական էր որ Սերպիոյ և Աւստրիոյ Հունգարիոյ յարաբերութիւնը պաղած լինէին։ Բայց հիմա կ'երեւի թէ Պ. Ռիսդիչի Իշխանութեան վրայ մնալը կամ իյնալը կախում ունի.... Երկի կնկան կռիւ մը։ Այս ալ անհաւանական չէ. զի ո՛վ գիտէ ի՞նչ պատճառաւ, Միլան Թագաւոր ա՛նչափ կատէ զիւր գեղանի բայց կ'երեւի թէ քիչ մը յեղյեղուկ կին, որ պատրաստ է ո՛չ միայն զՊ. Կարաչանին, այլ նորա բարեբաստ յաջորդն եւս զոհել իւր ամուսնական վրէժխնդրութեան։)

—Անգլիական Իշխանութեան ենթարկեալ Զուլուստանի մասին մէջ, յունիս 21ին, Թագուհւոյն վիճակագրութիւնն հաշակեցաւ յատուկ արարողութեամբ մը, ի ներկայութեան անգլիացի Կառավարչի մը, և բնիկներու մեծ բազմութեան, որք խնդագին աղաղակներով ողջունեցին բրիտանական դրօշը։

—Պիզմարք Իշխանին թերթը, Նոր Տեյչ Ալգեմայնէ Զայտունգ, գոհութեամբ կարտասպէ Նէյնոլ Զայտունգի սա գիտողութիւնն 1889ի Բարիզեան Արուեստահանդէսին հաւանական անյաջողութեան վրայ։

«Եւրոպեան Կառավարութիւնք մի առ մի մերժեցին պաշտօնական մասնակցութիւնն 1889ի ֆրանսական Արուեստահանդէսին. որովհետեւ օտարազգիք հալածանքի ենթակայ են Ֆրանսայի մէջ։ Ո՛չ միայն Դերմանք, այլ և գերմանախօս Զուիցերիացիք ու Աւստրիացիք և ի մասնաւորի Անգլիացիք ենթակայ են կոչտ և անընդհատ յարձակմանց Ֆրանսական լրագրութեան մէջ, և չատ անգամ կը լսենք թէ օտարազգիք յոռի վարմանց ենթարկուած են Ֆրանսացւոց կողմէ։ Այս պարագային մէջ, անտեղի բան մ'է Ֆրանսացւոց համար՝ հրաւիրել օտարազգիներ զոր կատեն, և մինչեւ որ գաղափարաց և զգացմանց կատարեալ փոփոխում մը տեղի չունենայ Ֆրանսայի մէջ, 1889 ի Արուեստահանդէսը պիտի տուժէ։»

—Պ. կաթիկով աւելի քան երբեք ազդեցութիւն ունի Զարին քով։ Այս օրերս կը պատմուի թէ Զարը բացառիկ պատիւ մ'ըներ է Պ. կաթիկովի, այցելութեան երթալով անոր, երբ Համալաւանց պետը տուներն դուրս չէր կրնար ելնել հիւանդութեան պատճառաւ։

—Մեր Երեկի թուով, Սուրհանդակի հեռագիր մը հրատարակեցինք, (զոր Երեկի Ֆոր պրէս-Պոֆոս եւս հրատարակած է,) հերքող զրոյն լուր թէ Գերմանիա կը մերժէ Սուրիոյ վրայ իւր թեւարկութեան հաստատումն։ Այս արտաքոյ զրոյցի նկատմամբ անօգուտ չէ յիշել թէ, եգիպտական խնդրոյն Երեկի Օբզերվեր Աւէնինգէով նշանակեալ դժուարութեանց արգասիքն է լոկ, իբր թէ Անգլիա, ի դէմ Գերմանիոյ ազդեցութեան սոյն եգիպտական խնդրոյ մէջ, նմա առաջարկեր է Սուրիոյ թեւարկութիւնը։ Բայց ո՛չ միայն Անգլիոյ կողմէ այնպիսի առաջարկ մը բոլորովին անհաւատալի էր, այլ և այնպիսի առաջարկի մը Գերմանիոյ կողմէ ընդունելութիւնն եւս նոյնչափ անհաւանական էր։ Այս զրոյցն հնարող մտքն ենթադրած պէտք է լինի թէ Գերմանիա իւր գաղթական զաւակաց համար արեւելեան պարապ հողեր կը փնտռէ. և թէ Պիզմարք Իշխան չատ գոհ պիտի լինէի ասկան ընտիր եւ բարեբեր նահանգ մը բանալով գերմանական գաղթականութեան առջեւ, ընդ պաշտպանութեամբ Վիլհէլմ Դայսեր։ Բայց գերման գաղթականք արդեւամբ կը ցուցնեն թէ Ասիա երթալու և հոն չահաւոր ձեռնարկներ ընելու համար պէտք չունին թեւարկութեան։

—Յոբելեանի առթիւ, Անգլիոյ լաւագոյն առագաստաւոր զբօսանաւերէն 11ն, որոց մին Ուէլսի Իշխանին է, մեծ նաւարշաւ մ'ըրին, մեկնելով Տուվրէ և անգլիական կղզեաց շրջէն պտոյտ մ'ընելով (2,300 ծովային մղոն)։ Զբօսանաւն որ զառաջինն կատարեր այս շրջան և հասնելի ի Տուվր՝ պիտի ստանար 1,000 ոսկի։ Կենէրալ 12 աւուր և 17 ժամու մէջ կատարեց ուղեւորութիւնն, և ամենէն առաջ Տուվր հասաւ։ Ամերիկայի ջուրց մէջ, ամերիկեան երեւելի զբօսանաւի մը հետ ի կշիռ գալով, յաղթուած էր Կենէրալ։ Բայց յաղթական եղած է այս դժուարագոյն փորձէ։ Անգլ. կղզեաց չուրջն ամբողջովին դարձող միւս զբօսանաւք եւս Յոբելեանի առթիւ մէկ մէկ ոսկերէն շքագրաւ պիտի ընդունին ի յիշատակ։

—Իտալեան լրագրիք անօրինակ գործադուլ մը կը ծանուցանեն։ Հռոմայ Ս. Պետրոսի մայր-եկեղեցւոյն դպիր տղայք թոշակի յաւելում կը պահանջեն, և պատարագի ատեն չեն ծառայեր, մինչեւ որ գոհացում ստանան։

—)(18)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ՕԳՆԱՎ ՖԷՕՅԵԷ

(ԱՆԴԱՄ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻՈՅ)

ՏԱՐՓԱՆՔ ՖԻԼԻՊԻ

Նոյեմբերի 20 ը մարքիզուհւոյն ծննդեան տարեդարձի օրն էր։ Պ. տը Դալիա, որ, որքան ալ այլուր փնտռէր իւր սրտին զեղմանց յարուցիչը, կատարեալ ազնուութեամբ կը վարուէր կնոջն հետ, սովորութիւն ունէր փոքր հանդէսով մը ոտնել այդ օրը։ Քանի մը զրացիներ կը հրաւիրուէին, զեղջին մարդիկը պարել կուտային եւ նոյն իսկ հրաւիրութիւն կը կատարուէր։ Այդ իրիկուն, ըստ սովորութեան, հրաւիրութիւնն յարգարուած էր դարասանին մէկ մարգարէնին վրայ, զվնաւոր սրահին պատուհանաց դէմ առ դէմ։ Զեղջին բոլոր հրաւիրեալք, տեղանէն ելնելէ յետոյ, իրենց վերարկուներն եւ մուշտակներն հագած և ցրուած էին դարասանին մէջ ու մարգարէներուն վրայ։ Այրք կը ծխէին, կանայք հետաքրքրութեամբ կը զննէին հրաւիրութեան առարկաներն։ Երբ առաջին փամփուշտները չչերեալ սլացան դէպ ադամդին երկինքը, տիկին տը Դալիա սկսաւ մտել եւ վերադարձաւ ի սրահն—որ դատասանին վրայ կը բացուէր առանց ոանդուղի,—ըսելով թէ պատուհանին պիտի դիտէ հրաւիրութիւնը։ Ֆիլիպի քովէն անցած ատեն։

—Դուք ալ, ըսաւ բարձրաձայն, լաւ կ'ընէք թէ ներս մտնէք, ուսերնուդ պատճառաւ։

Երիտասարդը նորա ետեւէն սրահը մտաւ, եւ երկուքն ալ դնացին կեցան բարձր պատուհանաց միոյն որտածակին մէջ։ Սակայն սրահին մէջ վառուած լամբարներու շողը կ'արգելուր լաւ մը տեսնել դուրսի հրաւառութիւնն։ Ուստի տիկին տը Դալիա խնդրեց Ֆիլիպի որ քովի խուցը տանի լամբարներն։ Երիտասարդը կատարեց նորա խնդիրքն եւ եկաւ վերադարձի կեցաւ մարքիզուհւոյն ետին։

Հրաճաղութիւնը կը չարունակէր կարճ դադարներով, եւ սրահը մերթ ընդ մերթ կը լուսաւորուէր խոլ նշոյլներով, ապա մերթն կ'ընկղմէր խաւարի մէջ։ Պատուհանին հանդիպակաց կողմը, սրահին խորը, լայն հայելի մը կար ուր լոյսը կը ցոլանար։

—Մարքիզուհին յատին կանգնած էր, անշարժ եւ լռին. պարահանդէսի զբեղարդ կը կրէր, ուսերն հողնի, թեւերը խաչաձեւ կուրծքին վրայ։ Մէն մի փայփայման, իւր զրգանոյշ մարմնին հրաշալեղծ կը նկարուէր սուսերամած յատակին վրայ։ Ապա, յաջորդ վայրկենին, Ֆիլիպ հազիւ կը նշմարէր զայն. մի միայն կը լսէր նորա ծանր ու ճնշեալ շնչառութիւնն։ Երբ հրաճաղութեան խուրձը պայթեցաւ, շրջս գլին սիրելով լուսաբորբ ադամանդներու, յակինթներու եւ գմբեթաներու տարափ մը, մարքիզուհին վայրկի մը երեւցաւ նոնա տարօրինակ փաղփիւնի մը մէջ ողողուն եւ գոգցեալ ատադերով պսակեալ։ յետոյ ամեն բան մարեցաւ։ Վայրկեան մը լռութենէ ետք, Ֆիլիպ զգաց որ մանկամարդ կինը դէպ ի բեն կը դառնայ։

—Զեմ տեսներ, ըսաւ ցած ձայնով։

Ֆիլիպ ձեռքն երկնցուց, զայն առաջնորդելու համար։ մարքիզուհին բռնեց այդ ձեռքն, եւ մեղմիւ իրեն քաշելով, միւսն ալ ձեռքերուն մէջ առաւ։

—Ո՛հ, ըսաւ խղդուկ մրմունջով մը մինչեւ իւր շունչը կը գոգէր երիտասարդին դէմքը, չէ՞ որ բարեկամութիւնը լաւ բան մ'է...։

Վերջին անգամն էր որ այդ բառն արտասանուեցաւ իրենց մէջ։

Զ.

Թուխ ալից բարոյախօս մը ըսած է թէ սէրը ցանկութիւնն է լոկ, զոր գրականութիւնն առաւել կամ նուազ կատարելագործած է։ Եթէ այդ առածն հաստատութիւն դտած լինէր, պիտի նշանակէր թէ կիրքն՝ երբ գոհանայ՝ կը նուազի, մինչեւ որ չքնայի։ Այս բան մեծ մտահոգութիւն պիտի պատճառէր կանանց։ Սակայն անտարակոյս չատ բացարձակ բան մը կայ այդ անդուրեղ գաղափարին մէջ։ Ապացոյցն այս է որ Ֆիլիպ տը Պուամվիլէ, հրաճաղութեան տեսարանէն քանի մը ամիս առաջ, տակաւին այնքան չլացեալ, հմայեալ, խելայեղեալ էր իւր բարեբաստութենէն որ անոր հաճոյքն եւ հպարտութիւնը կ'զգար միայն։ Իրօք իւր պատահարն հպարտադէպ լրութեամբ կ'իրագործէր վիպական երեւակայութեանն ամենէն փառատենչիկ երազներն։ Արդարեւ իւր երեւակայած սէրն էր այդ, սէրն որում գերազոյն բանաստեղծութիւն մը կուտային տարփուհւոյն գերազանց գեղեցկութիւնն եւ վայելչութիւնը, զոր անդուլ կը հրահրէին գժուարութիւնք, սրտնեղութիւնք, արգելք, որում հրապոյր կուտար՝ խորհուրդն, եւ զոր թատերական կ'ընէր վառնը։ Դալիա մարքիզուհին սրտին խորն ի պահ ունէր անոպատ աւիւն, որ, ընդ երկար զսպուած, լաւայի պէս կը զեղուր յայտնի։ Կամաձին կը սիրէր զՖիլիպ, եւ ընկերութեանց մէջ ունեցած վէս ու ցուրտ վարմունքն և տարտածուին ատից առչեւ սիրարարքոր անձնատուցոյց լռումն՝ ամենէն զգլխէ փաղաքշանօք լի հակապատկեր մ'էր երիտասարդին համար։—Լոնտոնի զբօսուհւոյն նըման, սկզբունք ունենալով թէ առանց նամակի տարփանքները սենեկապանուհւոյ տարփանքներ են, մարքիզուհին կը պահանջէր որ Ֆիլիպ նամակ գրէ իրեն այն օրերն յորս չէին կրնար տեսնել զիրար։ Ֆիլիպ, որ լաւ կը գրէր, սիրայօժար կը հնազանդէր այդ բմբահաճոյքին, լաւ գիտնալով հանդերձ թէ գրած իւրաքանչիւր նամակը կրնար ի վտանգի ենթարկել իւր կեանքը։ սակայն տեսակ մը գոհունակութիւն կ'զգար այդպէս լինելուն վրայ, որովհետեւ իրեն այնպէս կը թուէր—մեծ սխալմամբ—թէ կեանքն ի վտանգի ենթարկելով պատիւը կը փրկէր։ Մարքիզուհին, որ նորա նման գիտէր թէ ամուսնոյն հետ կատակ չէր լինիր այդ մասին, հարկադրեալ էր պատուիրել նոնա որ խոհեմութեամբ վարուի Պ. տը Դալիայի հետ, որոյ նկատմամբ երիտասարդն յայտնի գժուարաւ կը յաղթէր բռնել առաջուան մտերմական դիրքը։ Մինչեւ իսկ այս մասին տիկին տը Դալիա խորհուրդներ կուտար նոնա մտքի և լեզուի այնպիսի ապատութեամբ որ երիտասարդը կը վիրաւորուէր, որովհետեւ չէր ուզեր որ մարքիզուհին իւր ամուսնոյն առնուազն խանդէ երեւոց խօսակցութեանց մէջ, և ինքն իսկ կ'զգուշանար նորա անունը տալու։ Սակայն կանայք այդ մասին ճաշակ զուրկ են։

Դիտելի է թէ այդ տպաւորութիւնք եւ խղճմտութիւնք, վերջանակ ժամանակին հետ միատեղ տկարանալու Ֆիլիպի մէջ, երթալով կը ծանրային, եւ ցորչափ աւելի կը վարժէր իւր տարփանաց, այնքան նուազ կը վարժէր իւր խղճի խայթերուն։ Դիտելի է նաեւ թէ այս մասին իւր դիւրազգածութիւնը գոգցեալ կրկնապատկեցաւ Պ. տը Դալիայի միամեայ ուղեւորութենէն յետոյ, որոյ միջոցին մարքիզուհին եւ Ֆիլիպ աւելի յաճախ եւ աւելի ազատօրէն կրցան տեսնել զիրար։ Այդ վայրկենէն սկսեալ առաւել եւս ստատիկ զգուանք մ'ունեցաւ սեղմելու ձեռքն այն ազնուական մարդուն որոյ կինը կը սիրէր։—Տարօրինակ ճակատագրականութեամբ, Պ. տը Դալիա եւս քան զեւս կը յարէր նոնա։ կը հետաքրքրէր նորա ուսմանց եւ ասպարէզին, կը միջամտէր նորա ծրագրոց, եւ անդադար կը դործածէր իւր անձնական բարձր կացութիւնը՝ սրահներու, թատրոններու եւ ձիարշաւի աշխարհին մէջ նոնա մատուցանելու համար այն փոքրիկ ծառայութիւնքն ողջոյն որք կրնային զբօսալի կերպով անցուցանել տալ նոնա իւր ժամանակը։

Բոլոր այս հոգածութիւնք դառն էին Ֆիլիպի համար, որ բնական զարկիչութեան զգացմունքը կը զարթուցանէին, պահ մը թմրած արեան մոլեգին թափէն։

—Իրիկուն մը կ'ընթերցէր տիկին տը Դալիա առնը։ գուրսէն ոչ ոք կար։ Սեղանին վրայ դիտած էր թէ մարքիզը, կինն եւ մատաղատի քանը միմեանց հետ կը փոխանակէին խորհրդաւոր նշաններ եւ գաղտ համախոհութեան ժպիտներ։ Աղանդերին, ծան, հօրը մէկ ակնարկին վրայ, հապճեպով ելաւ սենեակէն եւ ստոլի մը գրպանէն առաւ լերան նամակ մը պաշտօնական երեւոյթով, զոր Ֆիլիպի մատոյց յայտնի դէմքով։ Ֆիլիպ, յապաւէ կրթած, բացաւ զայն եւ դատաւ Պատուոյ Լէգէոնի արտօնագիր մը, քանի մը սիրալիր խօսքերով որք կը շնորհաւորէին զինքը՝ պատերազմին մէջ ունեցած քաջարի ընթացքին համար։ Աչերը վեր ուռչով, տեսաւ որ Պ. տը Դալիա ոտքի ելած էր եւ թեւերը կ'երկնցնէր նոնա ժպտելով։ Ինքն ալ ոտք ելաւ եւ գրկեց զնա, խղդուկ ձայնով մ'ըսելով.

—Շնորհակալ եմ ձեզ... շնորհակալ եմ ձեզ... ձեզ կը պարտիմ զայս։

(Շարունակի)

ԱՅԱԿՍՈՒ ԶԱՀԺԱԳԻՐ

ԻՄՆԱՐ ԶԱՐԸ

Ամերիկայի Զարը Լեհաստանի Ազգային Գրադարանի Տնօրեն Պրոֆեսոր Ալեքսանդր Կամինսկիի հետ։

Ամերիկայի Զարը Լեհաստանի Ազգային Գրադարանի Տնօրեն Պրոֆեսոր Ալեքսանդր Կամինսկիի հետ։ Զարը Լեհաստանի Ազգային Գրադարանի Տնօրեն Պրոֆեսոր Ալեքսանդր Կամինսկիի հետ։ Զարը Լեհաստանի Ազգային Գրադարանի Տնօրեն Պրոֆեսոր Ալեքսանդր Կամինսկիի հետ։ Զարը Լեհաստանի Ազգային Գրադարանի Տնօրեն Պրոֆեսոր Ալեքսանդր Կամինսկիի հետ։

49, թիւ դասարանաց 283. դասատուներու և վարժուհիներու 190ը քաղաքիս բարձրագոյն դպրոցներու աշակերտը կամ աշակերտուհիք են. աշակերտաց ազգութիւնք հետեւեալներն են. ընկիզք 5097, իռլանտացիք 3580, գանատացիք 726, անգլիացիք 570, գերմանացիք 191, սկովտիացիք 123, չուէյցիք 481. ասոնցմէ դուրս օտարազգիք 251 աշակերտ։ Արտաքուստ Միացեալ-Նահանգաց ծնած աշակերտաց ընդհանուր ցուցակին մէջ Յանկաստան ծնած եօթն աշակերտ նշանակուած կայ որք հայ են։

Մեր աչց առջեւ ունեցած տեղեկագիրը կըսէ ի մէջ այլոց. «Եթէ տղայք դաստիարակուին ուշիմ, պարկեշտ և ժրաջան ըլլալ, մեք ապահովապէս կրնանք ապագայի պատասխանատուութեան հոգը նոցա յանձնել. դաստիարակութեան մեծ մասը ծնողաց կը պատկանի. հասարակաց հաստատութիւնք անկարող են կատարելապէս լրացնել բարոյականութեան և ինքնօգնութեան սովորութիւնը։ Դպրոցի գերազանցութիւնն յաւէտ վնաս պիտի ընէ եթէ ծնողք իրենց զաւակաց դաստիարակութիւնը բոլորովին դպրոցներէ ակնկալեն։» Տեղեկագիրը մեծ խնամօք և ընդարձակօրէն կը խօսի տղայոց դասառութեան ժամերու մասին՝ և հետեւեալ եզրակացութեան կը յանգի. «Մեկ անգամէն երկու ժամէ աւելի ուսնիլը տղայոց վրայ մեծաւոր խանգարում մը առաջ կը բերէ, որ թէպէտ առաջին անգամ նշմարելի չէ, այլ միշտ վնասակար եղած լինելը փորձերով հաստատուած է. դրպրոցական ժամերու կորուստը՝ խաղերու մէջ տղայոց ստացած ֆիզիքական սընդեմամբ կը փոխանակուի։» Բարձրագոյն դասերու պատկանող աշակերտաց մէջ 93 տղաք դպրոցի ժամերէն դուրս դրամ շահելու զբաղած են եղեր որոց զբաղմանց ցանկն հետեւեալն է. լրագիր վաճառողք 34, փողոցներու լապտերը վառող և մարող 17, գործարան գնացող 7, շէնքերու տեսուչք 6, դրագիր 5, խանութեան 5, տպագրիչ 4, ձիեր և կովեր հոգացող 4, պարտեզ խնամող 2, կաթնավաճառ 3, ներկարար 1 ևն ևն։

Իսկ դրամ չահող աշակերտուհեաց թիւն է 3, որոց երկուքը տօնավաճառութեամբ և մէկն ալ դաշնամուրի դաս կուտան եղեր։ Աշակերտաց և աշակերտուհեաց, այսինքն սոյն աշխատող 96 աշակերտաց տարեկան չահած դրամի գումարն 8352 տոլար դպրոցական չքրջանի 40 շաբաթուան համար. իսկ ամբողջ տարուան 52 շաբաթի համար աշակերտաց չահն է 10,862 տոլար։ Ցառաջիկայ 1887-88 տարուան դպրոցական չքրջանի ժամանակ աշակերտաց մեծ մասը մասնաւոր գործարաններ պիտի զրկուին օրական մէկ կամ երկու ժամ զբաղելու համար, որոյ մասին արդէն ամէն կարգադրութիւնք եղած են գործարանատերաց հետ։ Քաղաքիս դրպրոցներուն մէջ Աստուածաշունչ գրոց ընթերցումը միայն ներելի է, առանց մեկնութեան և առանց բացատրութեան դասատուներու կողմանէ, «որպէս զի դասատուաց անձնական կարծիքը չիշխէ աշակերտաց վրայ։ Կըսէ տեղեկագիրը. Նահանգիս կազմական օրէնաց 44րդ գլուխը կը տրամադրէ թէ «տեղական քարոզիչք և ուսումնական խորհրդոյ անդամք իրենց ազդեցութիւնը բանեցնելով ամէն չանք ընելու են իւրանց քաղաքի երիտասարդութիւնը կանոնաւորապէս դպրոց յաճախել տալու.» սոյն տրամադրութեան մի օրինակը կախուած կայ իւրաքանչիւր դպրոցի սրահի մէջ, կըսէ տեղեկագիրը և կաւելցնէ թէ «կարելի է օգտակար ընել դայն (օրէնքը), տպագրել և եկեղեցեաց մէջ կախել, որովհետեւ հաւանական է թէ ան եկեղեցականք որք կարդիլեն իրենց հօտին մանկտուց (հռովմէականք) հասարակաց դպրոց դնալ չեն գիտեր թէ իրենց ընթացքն հակառակ է երկրին օրինաց որ կը պաշտպանէ դիրենք (հռովմէական կրդերը)»։

Տեղեկագիրը մեծ գովեստիւք կը խօսի Պ. Քլէրքի տուած մէկ միլիոն ռուբլէին վրայ քաղաքիս մէջ համալսարան մը հաստատելու համար, որուն վրայօք ընդարձակ գրած էինք Ռբ-Եւէի մէջ. Մեր սոյն տեղեկութենէ վերջ Պատ. Մըսթը Քլէրք մէկ միլիոն տոլար ևս նուիրեց քաղաքիս հետեւեալ կերպով. Կէս միլիոն տոլար արժողութիւն ունեցող հող կը նուիրէ որուն վրայ պիտի կանգնի Քլէրք համալսարանն, որուն հիմնարկութիւնն արդէն լրացաւ և չէնքն սկսաւ։ Միւս կէս միլիոն տոլարն ևս Պարոն Նուիրատուն ընդարձակ և ճոխ գրատունն կամ գրեանց հաւաքածոյ մ'է զոր կընէ տարիներէ ի վեր և որոյ մէջ խիստ թանկագին մատեանք և գիտական գործիք կան կըսուի։ Աւելորդ չէ կարծեմք ասել յիշել դարձեալ սոյն տեղեկագրէն քաղելով թէ Ռուսթը քաղաքի անչարժ ստացուածոց ընդհանուր արժողութիւնն է 56 միլիոն տոլար, քաղաքիս կառավարչական ծախսը տարեկան 3 ու կէս միլիոն տոլար, դպրոցներու արժողութիւնը 1 միլիոն 200,000 տոլար, և վերջապէս քաղաքին անչարժ ստացուածոց արժողութեան իւրաքանչիւր հազար տոլարի վրայ տարեկան 18 տոլար տուրք կը վճարէ ժողովուրդը։ Քաղաքիս ճեմարանէն ընթացաւարտ աշակերտաց թիւն այս տարի 88 է. իսկ հասարակ դպրոցներէ ելնելով համալսարանական քննութիւն անցուցող աշակերտաց թիւն է 307. Ոչ-քաղաքացի աշակերտք պարտաւոր են վճարել տարեկան 40 տոլար։ Հին յունարէն լեզուի փոխան՝ գերմաներէն եւ գաղիերէն լեզուներու մեծ հոգ կը տարուի։ Դասատուներու տարեկան վարձքն հետեւեալք են։ Ընդհանուր տեսուչ 3 հազար, իւր գրագիրն հազար տոլար, տեսուչ համալսարանի 3 հազար, օգնականն 2 հազար տոլար. իսկ միւս դասատուք 1500էն մինչ 1000 տոլար ըստ իւրեանց արժանեաց։ Վարժուհիք առ հասարակ 500 տոլար թոշակ կ'ստանան տարւոյն 9 ամիսներուն համար։ Գծագրութեան դասատուք կ'ստանան 2000 տոլար տարեկան, երաժշտութեան դասատուք՝ 1650 տոլար։ Ընդհանուր առմամբ հարկ է լսել ասանօր թէ եթէ ամէն լուսաւորեալ ազգաց ներկայացուցչք այնչափ հոգ տանին երկրին մանկտոց դաստիարակութեանն որչափ կը տանի մեր քաղաքի երեսփոխանութիւնն՝ արդարեւ կրնամք համարձակաբար ըսել թէ տոգիտութիւնն յաւէտ կը բառնայ աշխարհի երեսէն։ Եւ ահա մեր ըսածին ապացոյց թէ քաղաքս բան հազար տոլարէ աւելի գրամ քուէարկած է երկու օր առաջ երկու մեծ դպրոց ևս շինելու համար. ասոնցմէ ի զատ համալսարանի չէնքն ընդարձակել, նոր գրքատուն մը շինել եւ վերջապէս քաղաքիս մանկտոց բոլորն ալ անպատճառ դպրոց բերելու համար երկու պաշտօնեայ ևս վարձած է տարեկան 1800 տոլար թոշակով։ Յաւօք աւելորնեմք թէ հայ գաղթականութեան երեք հարիւրէ աւելի անդամոց մէջէն միայն 7 հայրենակիցք դասառութեամբ կը պարապին, թէեւ անգործ և անաշխատ գաւառացւոց թիւը 100ը կ'անցնի։ Քաղաքն՝ երեկոյեան դպրոցներու համար անցեալ չրջանին 3800 տոլար ծախս ըրած էր. յառաջիկայ տարուան համար 4500 տոլար կը պահանջուի երևոյթի մէջ, որմէ կը գուշակենք թէ երեկոյեան դպրոցաց չրջանն աւելի պիտի ընդարձակի յառաջիկային։

Մ. ԹՕՓՀԱՆԵԼԵԱՆ

ԾԻԾԵՌՆԵԱԿԻ ՄԸ ՁԱԿԱՏԱԳԻՐԸ

(ՇՈՒԵՏԵԱՆ ՍԻՐԱՎԷՊ)

Ահաւասիկ ծիծառնք մեկնեցան, կըսէր ինձ ոչխան առաւօտ մը հօրեղբօրս դարիին, եւ սիրուն մանկիկը սերագին կը դիտէր տանիքին եզրը լքուած բոյնը։

Այո, ծիծառնք մեկնեցան դարնան միայն վերադառնալու համար, եւ չեմ ծածկեր բնաւ թէ ճշմարիա վիշտ մը կ'զգամ անոնց անհետութեանը վրայ, նախ զի այդ չուն ամառուան վերջանալն կ'իմացնէ մեզ եւ յետոյ այնու զի չը պիտի լսեմ այլ ևս ձեղնայարկիս մէջ ան զուարթ կարկաչն որ դիս երազոց մէջ կընկղմէր։ Զայգ մը ծիծառներ սենեկիս պատուհանին մէջ բոյն դնելով իրենց ծագերը սեծցուցեր եւ ամրան գեղեցիկ եղանակին մէջ ճռուողեր էին անդ։ Ծանօթացայ այդ չնորհալից թռչնոց եւ լաւ բարեկամներ եղանք։ Կուգային հանարձակ պատուհանիս եզրը թառելը կը պատմէին ինձ իրենց ընտանեկան հոգերն եւ այն արկածներն՝ որք տաք երկիրներու մէջ պատահեր էին իրենց։ Կըսէին ինձ թէ քանի ձագ ունէին իրենց բնակարանին մէջ. վերջապէս կը ճանչէի իրենց վարած կեանքն այնպէս որպէս կ'անցընէին երկնից ու երկրի մէջ։

Ծիծառներու կենաց վրայ ասկէ անկէ խելք մը վարելը կարողացայ հաւաքել և որովհետեւ հօրեղբօրս դարիին յոյժ կը ցաւէր իր սիրելի դրացնոց մեկնելուն վրայ, իրեն պատմեցի հետեւեալ դէպքն յորմէ կը տեսնուի թէ թռչունք ևս ունին իրենց արտի վիշտերը։

Հինգուերց իշխանական դղեկի մը տանիքին վրայ՝ վիշտի դլխով վերջաւորեալ անձրեւի խողովակի մը մօտ կը բարձրանար բոյն մը ճարտարահիւս եւ ամրագին. անդ կը բնակէր ծիծառն ընտանիք մը զոր կը կազմէին հայր մը, մայր մը և երկու ալքոկունք, այնքան անմեղ իրերաց, որ կարելի չէր հաւատալ թէ երկու քոյրեր լինէին անոնք։

Մեծը՝ սէգ ու խրոխտ՝ արտմարհոտ հայեաց մը կ'արձակէր ճնճղուկներու վրայ, որք թռչնոց աշխարհին դատարկաչրջիկներն ու ստամբակներն են Կրտսերն ընդհակառակն, քաղցրարարոյ ու չնորհալից, հաճելի էր յաչս ողջոյն փեթարուոր ազդին։ Ամենէ աւելի լռասէր ու մելամաղձոտ թռչնեկաց համար միշտ ունէր լաւ խօսք մը, կը դիտէր մինչ իսկ աղօրէպանին կատուն որ իւր չատ մօտէն անցած ատեն կը գոցէր աչերը դառն փորձութենէն մը չ'բռնուելու համար։

Եւ սակայն իւր ծնողքը կը կշտամբէին զինքը իւր այս հաճոյատար բնաւորութեան համար, կը պարծենային թէ հին ցեղէ մը չառաւելեալ էին իրենք, որ սերունդէ սերունդ կը բնակէր Եգիպտական պալատի մը կամարաց ներքեւ և չէին կարող ընդունել թէ ի՞նչպէս իրենց աղջիկն յարաբերութիւններ կարենայ հաստատել իրայտիներու, դեղձենիներու և ճնճղուկներու նման սարին էակաց հետ։

«Զը վայրէ մեզ, կ'ըսէր հայրը, որ քեզ նման մէկը այսպէս ռամկաց խոնարհի, պէտք է գիտնաս յարգել ատրճանդ։

—Բայց կը պատասխանէր բարեսիրտ ազջիկը քոյր թռչունը իրարու կը նմանին, ամենքն ալ կտուց մ'ունին ու թեւեր։

—Այո, կը յարէր հայրը լրջօրէն, բայց ամէն թռչնոյ չէ տրուած ճնճղի խորհրդով տնանիլ և բարձրագիր վայրեր ու հրապոյ չէնքերու մէջ բնակիլ. տես, օրինակի համար, արտոյտը։»

Այս բառին վրայ ծիծառնակը խոնարհեցաւ գլուխը և եթէ իւր սեւաթոյր փետուրները չաթօղէին դէմքն, կարելի պիտի ըլլար տեսնել անոր չիմիկները նման մի դեռատի աղջկան, որոյ երեսին Ը՛ը տրուի մէկու մը վրայ իւր ցոյց տուած համակրանքը։ Շնորհալից ծիծառնակը կը սիրէր քնքոյշ արտոյտ մը, վայելելով փոխադարձ անոր բուռն տարփանքը։

Ծիծառները երազուն են՝ ի բնուստ, արտոյտները բանահիւսական կեանք մ'ունեն, և ինչ աւելի բնական է քան սոյն դեռատի ազջկոյ սէրն որ բնականաբար գոյութիւն պիտի առնուր։

Արտոյտը բնակարան չ'ունէր, գիշերները բացօթեայ կը ննջէր եւ օրն ի բուն կը գեղգեղէր. ուժգին ու գ'սարթ էին իւր երգերը. մաքուր որպէս գարնան դեղին, ծիծառագեղ որպէս արեգական լոյսը՝ ան ձրեւէ վերջ. իւր օրաստյլ երաժշտութեանն համար չէր խնդրեր ոչ գրամ ոչ ալ չքաղաքն։ Կերգէր նա քրանթոր ճակատով իւր գաղտ հերկով հոգագործին համար, առուակին եզրը իւր լաթերը լուալով խեղճ կնոջ համար, անտառաց մէջ թարխառոյ երգոցն բանաստեղծին համար, ու ամենքը կը հանկնային իւր երգերը. իւր սիրելի ծիծեռնակն քաջ ևս կը հանիար զանոնք, երբ իրեն հետ միասեղ դէպ ծիրանեգոյն ամպերը կը սուրար։

Վերջապէս հասաւ այն օրն, ուր որոշեց երթալ մատուցանել յարգանքն իւր սիրուհւոյն ծնողաց և խնդրել անոր հետ ամուսնանալու փափաքը։ Այս վճռական ձեռնարկին վրայ երկիւղով կը մտածէր, բայց սէրը կը քաջալերէր զինքը. ուստի արդէն գարշը տալով սկսաւ երգել անուշաբոյր առուոյանները մէջէն, զի գեռ չէր հասարձակեր թռիչ առնուլ, չէր համարձակեր պանդ գարաւոր դղեկներու սառաբիներն ի վեր՝ դէպ այն ամուսնական ընտանիքն որ ամենամեծ դիրքը մ'ունէր և որ կը բնակէր նահանգին իշխանին հետ մի եւ նոյն տանեաց ներքեւ։

Վերջապէս այս ամէն վարանումներէ յետոյ հանարձակութիւն առաւ ծորագոյն երգով մը, որ այնքան սրտայոյզ էր որքան քաղցրահնչուն և յարմէ բոլոր դաշտը թնդաց, և յանկ ըն մի շնչով արացաւ դէպի դեղանի ծիծեռնակն բնակավայրն և թառելով տանիքին եզրն հնչեցուց իւր սրտաշարժ ձայնին։

Ծերունի ծիծառնը, կուսին ծայրը բոնեն դուրս երկնցնելով, խստօրէն հարցուց. «Ի՞նչ կը խնդրէք։»

Արտոյտը կ'ուզէր պատասխանել ընտիր երգով մը զոր ունէր միշտ ի բերան, բայց իւր սիրան անցաղթելի թարմութեամբ համակեալ էր եւ իւր ձայնը լալագին առաջներ միայն կարձակէր։ Կերգէր այնպէս, որպէս թէ առաջին անգամ լինէ, երբեք չէր ճանչած նախամին սիրոյ տառապանքը։

Հաւնոցին մէջ աբլոր մը մէկ թաթի վրայ կանգուն ունին կը դնէր մտախոհ, մինչդեռ մօտակայ ծառի մ'վրայ խուռնամանեղ մը, փոխ ու չարախտ, այս աբլուոր հառաչանաց հեգնական ծաղու քրքիջով մը կը պատասխանէր։

Եւ սակայն արտոյտը կարողացաւ վերջապէս իւր խնդիրը ներկայացնել եւ իւր պատասխան չոր ոչ մ'ընդունեցաւ։

«Ո՛վ որ, կ'ըսէր մամիա ծիծառը, բարեսուն ազջիկ մ'ունի ամուսնացնելու, չը մոռաներ բնաւ զայն բանահիւսի մը տալ։» Եւ այս ինքնահաճ արտոյտը բանահիւս մ'էր միայն, ոչինչ գիտէր գործել, մինչեւ իսկ չէր կարողացած հայթայթել իրեն պաշտօն մը վարձարեր եւ գիւրաչարտ, նման այն մարդոց որք կը սիրեն գատարիապորտ կեանքն։ Դաշտերու մէջ, խոտերու մէջ տեղ, տան անդ բնակութիւնը հաստատէր եւ ոչինչ ունէր զոր կարելի ըլլար բնակութիւն անուանել։ Գալով իւր անունեան՝ ողորմելի բան մ'էր այն և կը ժպտէր դեռ, այդ արտոյտն չուռուական, թեկն ածել ծիծեռնակի մը հետ ամուսնանալու պատուոյն։ Ոչ, ոչ, պարտէր հրաժեշտ տալ իւր սիրոյն։

Այսպէս բնաւ կարեւորութիւն ու արժէք չունար իւր ներդաշնակ երգոց թընդան կապոյտ երկնից տակ և չողղոցուն ջուրց վրայ։ Ոչ տուն ունէր, ոչ ալ սեղան, պարտէր հրաժեշտ տալ իւր սիրոյն։

Հէք տարփաւորն ակնկոր խոյս տուաւ հեռաւոր ճորակի մը խորը, զոր եղեւնեաց անտառ մը կը հովանաւորէր։ Անդ մացառներու թաւուտի մը մէջ խորամուխ եղաւ և սկսաւ մտածել այն սիրոյ ժամերուն վրայ, որք այնքան վաղանցիկ և այնքան գեղաձիգ եղած էին։ Կը յիշէր այն օրն յ'որում գ'առաջինն հանդիպած էր իւր սիրասուն ծիծեռնակին, ծաղկաթիթեռ սրտիուշի տունկի մ'առընթեր։ Կը յիշէր անոր ընդհանգեղ չարժումները, մեղմաձայն ճչերն և սիրուն նուրբ գլուխը։ Քանի՞օն երջանիկ էր յայնժամ և այժմ որպիսի դատարկութիւն կ'զգար իւր շուրջն։

Ցակաւ առ տակաւ սլանալով օդին մէջ բարձրացաւ եղեւնիներու գագաթէն աւելի վեր և սկսաւ երգել, նախ դանդաղ, յետոյ բարձր և ի վերջէ մեծահնչուն ձայնով։ Կ'երգէր ճշմարիտ սէրն, մշտագարուն և անյեղլի սէրն որ գիտէ ստանձուր կոխել առանց թոչ և խութի և որ կ'սպրի նոյն իսկ յետ մահու։

Այս պահուն ձորակին մէջէն կ'անցնէր ազատակարգի որդին իւր գեղանի և մանկասասկ նշանածին հետ։ Ծառի մը ստուերատակ բռնելով ձեռքէն՝ անոր կոյս ճակտին վրայ դրոշմեց համբոյր մը և յետոյ շարունակեցին ի միասին իրենց ուղին մտախոհ և լռին և այնպէս կը թուէր թէ կը խորհէին ինչ որ սիրահար թռչունը կ'երգէր։

Իսկ անդին ծիծեռնակին բնակարանը խուսափածուի վիճակի մը մէջ ինկած էր։ Հայրն իւր դասեր ի՞ուզէր բուռն յանդիմանութիւններ, որոց ազդեցութիւնն աւելի զգալի կը գործէին կամանդի և կատուի հարուածներ։

Մայրը կ'արտասուէր և դեռատի ազջկունք կը դողդողէին ահարեկ։

Չեմ ուզեր, կ'ըսէր անոյշքելի հայրը, չեմ ուզեր ոչ այս յիմարութիւնը տեւեն ընդ երկար. չեմ ներեր որ ձեր ընտանեաց անարգարա պատիւը նսեմացնէք. Գէաք է ուրեմն որ հաճիք այժմէն հրաժարիլ ձեր երազներէն։ Ես խիստ յարմար մէկը ընտրած եմ, զաղանաւոր բարեկամ մը, որ հաստատած է իւր բնակութիւնը եկեղեցւոյն գմբեթատան մէջ։ Ոչ դիմադրութիւն և ոչ ալ լալիւն։ Վաղիւ հարսնիքը տեղի պիտի ունենայ։

Եւ այսպէս եղաւ։

Աչուն է։ Հոգնածուփ գոյն տերեւներ, որք պատուական յարձանքներ կը կազմեն, կարծես աշխարհային իրաց փոփոխականութեան մէջ խորհրդաւոր պատկերը կ'ընծայեն մեզ։ Տերեւաթափ ցարասիք կամաքի երեւոյթ առած են, դաշտաց մէջ մարգերն դալիսոյտ են, և հողմաղացք կարծես իրենց մեծապաղ թեւոց մանչամբ կ'ուզեն ըսել։ Ա՛նքան ցորեան, այնքան գարի, այնքան վարսակ ունիմք ապրիլ։ Վերջապէս որպիսի՛ մ'ակերով ու ճանձրալի պատկեր։

Ձանձրալի էր նաեւ կեանքն ծիծեռնակին որ իւր հօրը հրամանաւ հարկադրեր էր ամուսնանալ զանգակատան բնակչին հետ։ Զկարէր մոռնալ իւր սիրելի արտայոյտը. զանգակատան բարձրէն ամբարձին կը գիտէր ամայի դաշտավայրներն ուր երբեմն անոր հետ մտն եկած և երգած էր։

Ա՛յժմ ոչ ևս սէր, ոչ ևս արտոյտ, ոչ ևս ծիծառ. տարեկան չաւ ժամն հասեր եւ ամենքը մեկներ էին ձագատատան երամովին։

Հէգ թռչնիկը կարող չեղաւ մեկնիլ ատկոյն։ Մամար որսորդ մը հրացանը փորձած ատեն խեղճ թռչնոյն թեւերէն մին խորտակեց. ամուսնոր ուզեց քանի մ'օր ապասել ամնելու համար թէ արդեօք պիտի առողջանար։ Արդարեւ առողջացաւ. բայց այնպան ակար էր որ հազիւ կարէր քիչ մը թռչիլ։ Իրեն համար բոլորովին անկարելի էր երկայն ճամբորդութիւն մը ընել, լեռներ, ծովեր անցնելով։ Ամուսնոր հրաժեշտ տուաւ և թողլով զայն միայնակ չուեց։

Խեղճ ծիծեռնակը իւր բարձրագիր բնակավայրին մէջ մնաց անոր և լքեալ ամենուստ։

Թախծագին և անզօր կը փորձէր տակաւին դուրս ելլել, ուշան ամպամած երկնից տակ չրջաններ կ'ընէր եկեղեցւոյն մէջ, կ'ինչնար գերեզմանատունն և դիմաքարը զայն տեսած ատեն կը մտմնջէր. «Երկար ատեն չկրնար տալիլ սիրուն փոքրիկը։»

Ճշմարիտ էր գուշակութիւնը։ Նոյեմբեր ամսուն մէջ պայծառ ու ջինջ օր մը բոլոր տուն-երը ծածկուած էին եղեամով. խեղճն եւս քան զեւս տկարացաւ ցուրտէն ու նօթութենէն, իւր կենաց վախճանն զգաց, յետին ճիգ մ'ըրաւ, բոլոր ուժն ամփոփեց երթալու համար մինչ սըրտաբուխ մոցաւը, զոր միշտ կը մեկնէր։ Անդ, ձմեռն սպիտակացեալ եղեւնիներու ստուերն ներքեւ մուգացաւ կրան տատասանքն և իւր անարժան ամենանոյն ամենասիրութիւնն։ Մուգացաւ ատեն ինչ, միայն երազելու համար այն գարնանային գեղեցիկ օրերն երբ արտոյտը կ'երգէր իւր սէրը։

Այդ քաղցր մոռնման մէջ խորասոյզ՝ գլխին ափոփեց թեւին տակ եւ վերջին հառաչով մ'արձակեց իւր շունչն։

Քանի մ'օր յետոյ, նա՛ զոր այնքան սիրած էր, կը դիմէր երեն ի խնդիր։ Մեկնած կարձելով զայն իւր ընտանեաց հետ, գայեր էր որոնել, և ի զուր հեռաւոր երկիրներ՝ Նեղոսի ափանց և հինաւուրց պալատաց խոյակներուն վրայ փնտռելի յետոյ զայն, դէպի հիւսիսային գաւառները կը վերադառնար երկին, իւր ծննդեան երկրին մէջ փնտռելու դնա։

Երբ ձմեռը վերջացաւ, երբ գարնանային արեւու ճառագայթից ներքեւ ձիւները հալեցան. ծաղկաբերք արտիշի մացառին մէջտեղ ագարակարերջ որդին տեսաւ երկու քնքոյշ թռչնիկներ ատառնոյր ինկած գետնին վրայ մէկմէկու քով և զանոնք ձեռացը մէջ առնելով գիտեց յուզեալ արտով։

Կը յիշէր այն օրն երբ գարնանային կը հաւաքուէր իւր նշան ածն, մինչդեռ այդ թռչնոյն մին կ'երգէր իւր սէրն նախքնծայ։

Թարգմ. Քրանսերէնէ ՏԱՆԻԷԼ ՖԱԼՍԹՐՕՄ
Ա. Թ.

ՄԵՏԱՍԱՆԵՐՈՎ ՏԱՐԵԴԱՐՁ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՐԹԱՐԱՆԻ

Կրթարանիս հաստատութեան ԺԱ. տարեդարձի հանդէսը պիտի կատարուի յառաջիկայ յունիս 28, կիւրակի օր, գաշտային զբօսանօք ի վերին Պոսֆոր։

Շիրքեթի Խայրիէի 21 թիւ չոգենաւն նոյն առաւօտ ճիշդ ժամ 12ին պիտի մեկնի Կամուրջէն և հետզհետէ հանդիպելով Գալաթէյ, Պէշիկթաշ, Գուզկունճուք, Օրթաքէյ, Գուրուչէշմէ, Բուսկլի-Հիսար, Պոյանրքէյ եւ Եէնիքէյ, պիտի երթայ ուղղակի Եէնի-Մահալլէ, ուսկից հանդիսականք պիտի առաջնորդուին մերձակայ Թահիր Ագայի գեղեցիկ պարտէզն, որ սահմանուած է իրրեւ հանդիսավայր։

Կէս օրին ճաշ պիտի տրուի առաւել քան երեք հարիւր հանդիսականաց։ Հանրածանօթ Պ. Անթանոս Վէվէյի առաջնորդութեամբ նուագածուաց ընտիր խումբ մը պիտի նուագէ բոլոր օրը թէ չոգենաւուն մէջ և թէ՛ հանդիսավայրն։

Երեկոյեան չոգենաւը պիտի մեկնի Մէսարա-Պուրնուէն ժամ 10 1/2ին, և վերադարձեալ նաւամատոյցներն հանդիպելի յեսոյ պիտի իջնէ Սամուրջ։

Երթեւեկի և ճաշի համար տոմսի գինն է

ՄԷԿ ՄԷՋԻՏ

Նոքա որ կը փափաքին մասնակցիլ սոյն կրթական հանդիսին, առանձինն կամ հանդերձ ընտանեօք, կը հրաւիրուին տոմսեր մասնակցութեան տուն Պահէճ-Գարու Ը. Ղարամանա Պօղոս և Ցակոբ Աղաներէն, Գարաքէյ նաւամատոյցի զբօսարանն՝ Մ. Մելչէլն, Պէշիկթաշ նաւամատոյցի փոստոյն Ֆէլսոֆ Պ. Մելքոնէն, Օրթաքէյ ծխավանառ Մնացական Ագայէն, և ի մեռն Կարդադիր Մասնախմբի անդամոց։

Ի դիմաց չրջանառարարից
Կարգ. Մասնախմբին

Հաշուապետ Ատենապետ
Զ. ԴԱՓԱՄՃԵԱՆ Ս. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ
Դանձապետ
Տ. ԳԻԼԷԿԵԱՆ

931 1—2

ԸՆՏԻՐ ԳԻՆԻ

Ընտիր Կիպրոսի Թօմանտարիա և սեղանի գինի՝ կը ծախուի չափաւոր գիներով։

Դիմել առ Նիկողոս Կարապետեան, Կալաթա Ցէյիրմէն խան, գետնայարկ։

932 1—10

ԻԼԱՆ

ԹԱՋԻՆԷԻ ԹԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Սէրայը Հիւմայունը ճէնապը Միւիւքեանէ Էրզադ անպարը իչիւն ալենաճագ Ֆուրնիչ սաբամաչէթ մոմերնը հագիրանը բուսմինն երիսի պէշինճի բէնչէնպիհ կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճկինտէն, իթայա թալիպ օլանարքն եէվմը մէգիւրուէ սաաթ ալթրման նիհայէթ տօգուզա գառաբ Խալինէի Խասսայի Շահանէտէ պուլունմալարը իլան օլունուր։

22 հազիրան 303
830 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԲԷՐԻ

Զամ աղաճընտան մասմուլ պօյալը վէ թապալը թիմուրլը զապրթան չաբը տիրէկի, պէհէրի օն պիր զուրուշ։

Զամ աղաճընտան մասմուլ մա թապլա բիյատ չաբը տիրէկի, պէհէրի ալթը պուչուգ զուրուշ։

Զամ աղաճընտան մասմուլ մա թապլա սիւվարի չաբը տիրէկի, պէհէրի եէտի զուրուշ։

Զամ աղաճընտան մասմուլ մա թապլա վէ թիմուրլը մաթապա չաբրը տիրէկի, պէհէրի տօգուզ պուչուգ զուրուշ։

Զբրալը չամ թահթասընտան մասմուլ նէգիրաթի չաբրը թապլասը, պէհէրի պիր զուրուշ ալթը բարա։

Կիւրկէն աղաճընտան տէյնէք, պէհէրի պիր զուրուշ օն ալթը բարա։

Զբրալը չամ Ֆահթասընտան մասմուլ զապրթան չաբրը տիրէկի թապլասը, պէհէրի տէօրթ զուրուշ։

Գրզրլճրդ աղաճընտան քէպիր տէյնէք, պէհէրի պիր զուրուշ եէրմի պէշ բարա։

Գրզրլճրդ աղաճընտան սաղիր տէյնէք, պէհէրի պիր զուրուշ պէշ բարա։

Ըխլամուր աղաճընտան նէֆէրաթ չաբրը տիրէկի, պէհէրի իքի բարա։

Գրզրլճրդ աղաճընտան մասմուլ սիյահ պօյալը վէ ճիլալը նէֆէրաթ չաբէթի տիրէկի, պէհէր եիւզ ատէտի տէօրթ պուչուգ զուրուշ։

Ըխլամուր աղաճընտան մասմուլ գրբրա թապասը, պէհէրի օթուզ պէշ բարա։

Զիմիրիանէն մա պաշրդ մաթթրա թապասը, պէհէրի օն իքի բարա։

Գրզրլճրդան խուրճ չէլիկի, պէհէրի օթուզ բարա։

Սիյահ ֆուռնեա իքի չէլիկի, պէհէրի սէքիզ բարա։

Շրաբնէլ բալասքա թահթասը, պէհէրի պիր զուրուշ օն բարա։

Բուսիաքեաբի ֆուռնեա իչիւն տէլիքի սար, պէհէրի օն պէշ բարա։

Սանթիմէթրոլը դաբսոլ բալասքա թահթասը, պէհէրի պիր զուրուշ օթուզ բարա։

Օլուգլը նէյանիկեաճ չրլաֆը թահթասը, պէհէրի օթուզ պէշ բարա։

Սէյհաբ թօքճուեա մասասուս գաբսոլ բալասքա թահթասը, պէհէրի օն պիր պուչուգ զուրուշ։

Մաթթրա տիպ թահթասը, պէհէրի տէօրթ բարա։

Օգ պաշը չէլիկի, պէհէրի եէրմի պէշ բարա։

Սիւվարի բալասքա սանտրը, պէհէրի պիր զուրուշ։

Ըխլամուր աղաճընտան բիյատէ նէֆէրաթ բալասքասը թահթասը, պէհէրի իչ զուրուշ եէրմի պէշ բարա։

Նիզամիյէ էլպիսէ վէ սարբաճխանէ անպարլարը իչիւն պիր սէնէ զարֆընտա լիւզումի մրգտարլարը արնմադ իւզրէ միւնագասյա գօնուլան պալատ մուհարրեր եէրմի տէօրթ գալեմ էշեա թալիպլէրի էօհտէսինէ օլուպ հազիրանը բուսմինն եէրմի պէշինճի կիւնիւնէ գառաբ պէշէր կիւն միւնագասյա պիլիճրա եէվմը մէգիւրուէ գարարը գաթիսի վիրիլէճկինտէն, իթայա թալիպ վէ եէրմի եէտինճի կիւնիւ եիւզատ պէշ թէնզիլի գապալ օլանարքն մագամը սէրասկէրի լէվազիմաթը ուժումիյէ տաիրէսինէ կէլմէյէրի իլան օլունուր։

21 հազիրան 1887 879
Նօ. 37 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԲԷՐԻ

Նիզամիյէ չաբը անպարը իչիւն միապտիա օլունճագ օլան իքի միլիոն տէօրթի եիւզ պին գրյէյի ճէտիտ եաղընը պէհէրը գրյէյի ճէտիտի սէքիզ պուչուգ զուրուշա թալիպլի էօհտէսինէ օլուպ թէմուզը բուսմինն պիրինճի չարչէնպիհ կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն վէ իբինճի վէնչէնպիհ կիւնիւ տախի թէգարրիւբ իտէճէք ֆիյաթընտան եիւզատ պէշ թէնզիլի գապալ իտիրէճէկինտէն, իթայա թալիպ օլանարքն մագամը Սէրասկէրի լէվազիմաթը ուժումիյէ տաիրէսինէ կէլմէյէրի իլան օլունուր։

22 Հազիրան 1887 941
Նօ. 39 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԲԷՐԻ

Զամ աղաճընտան մասմուլ պօյալը վէ թապալը թիմուրլը զապրթան չաբը տիրէկի, պէհէրի օն պիր զուրուշ։

Զամ աղաճընտան մասմուլ մա թապլա բիյատ չաբը տիրէկի, պէհէրի ալթը պուչուգ զուրուշ։

Զամ աղաճընտան մասմուլ մա թապլա սիւվարի չաբը տիրէկի, պէհէրի եէտի զուրուշ։

Զամ աղաճընտան մասմուլ մա թապլա վէ թիմուրլը մաթապա չաբրը տիրէկի, պէհէրի տօգուզ պուչուգ զուրուշ։

Զբրալը չամ թահթասընտան մասմուլ նէգիրաթի չաբրը թապլասը, պէհէրի պիր զուրուշ։

Կիւրկէն աղաճընտան տէյնէք, պէհէրի պիր զուրուշ օն ալթը բարա։

Զբրալը չամ Ֆահթասընտան մասմուլ զապրթան չաբրը տիրէկի թապլասը, պէհէրի տէօրթ զուրուշ։

Գրզրլճրդ աղաճընտան քէպիր տէյնէք, պէհէրի պիր զուրուշ եէրմի պէշ բարա։

Գրզրլճրդ աղաճընտան սաղիր տէյնէք, պէհէրի պիր զուրուշ պէշ բարա։

Ըխլամուր աղաճընտան նէֆէրաթ չաբրը տիրէկի, պէհէրի իքի բարա։

Գրզրլճրդ աղաճընտան մասմուլ սիյահ պօյալը վէ ճիլալը նէֆէրաթ չաբէթի տիրէկի, պէհէր եիւզ ատէտի տէօրթ պուչուգ զուրուշ։

Ը

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԱՎԱՌԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԳԼԽԱՎՈՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ՝ Ս. ԼՈՒՍԱՎՈՐՉՅԱՆ

Ընդհանուր ապահովագրություններ՝ հրդեհ, ցորեն, բամբակ, բրինձ, ծխախոտ, գինի, գազ, ջրաղաց, հանքեր, գոմեշներ, ոչխարներ, ձիեր, ուղտեր, նավեր, գրքեր, գրադարաններ, գրասենյակային իրեր, գրամեքենաներ, գրասենյակային նյութեր, գրասեղաններ, գրասենյակային աթոռներ, գրասենյակային սեղաններ, գրասենյակային գրքեր, գրասենյակային գրիչներ, գրասենյակային թղթեր, գրասենյակային մատիտներ, գրասենյակային սրբիչներ, գրասենյակային տուփեր, գրասենյակային ֆայլեր, գրասենյակային ֆոտոապարատներ, գրասենյակային ֆոտոալբոմներ, գրասենյակային ֆոտոշրջանակներ, գրասենյակային ֆոտոտպագրություններ, գրասենյակային ֆոտոտպագրիչներ, գրասենյակային ֆոտոտպագրիչների թանաք, գրասենյակային ֆոտոտպագրիչների թղթեր, գրասենյակային ֆոտոտպագրիչների մեքենաներ, գրասենյակային ֆոտոտպագրիչների սարքեր, գրասենյակային ֆոտոտպագրիչների տեսակներ, գրասենյակային ֆոտոտպագրիչների տեսակներ՝ գրասենյակային ֆոտոտպագրիչների տեսակներ՝ գրասենյակային ֆոտոտպագրիչների տեսակներ՝